

<https://doi.org/10.53656/his2021-4-8-tabak>

Reviews and Annotations
Рецензии и анотации

НАЙ-ДОБРИЯТ ОПИТ „ОПИТ ЗА ИСТОРИЯ...“ НА Д-Р СИМЕОН ТАБАКОВ ДА СТИГНЕ ДО СВОИТЕ СЪВРЕМЕННИ ЧИТАТЕЛИ

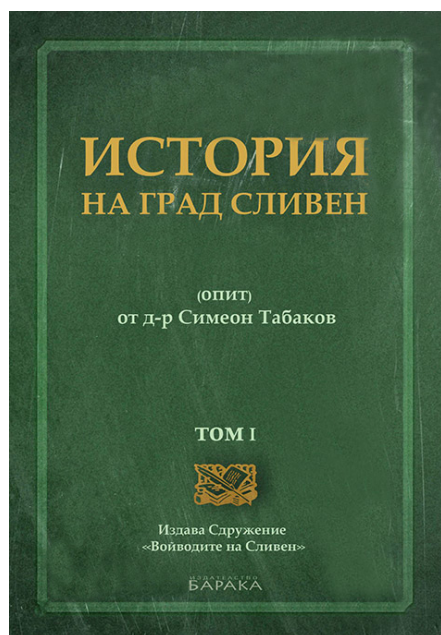
Табаков, С., 2020. *Опит за история на град Сливен*, Т. I (трето издание), София: БАРАКА, 732 стр.; Табаков, С., 2021. *Опит за история на град Сливен*, Т. II (трето издание), София: БАРАКА, 739 стр.; Табаков, С., 2018. *Опит за история на град Сливен*, Т. III (второ издание), София: БАРАКА, 607 стр.

Проф. д.и.н. Иван Русев

Икономически университет – Варна

Настоящият текст има нелеката задача кратко, но достатъчно пълно и точно да представи един новопоявил се три томник – книгата на д-р Симеон Табаков „Опит за история на град Сливен“. Три томникът събира в един формат (като полиграфично оформление) второто издание на третия том (2018 г.) и третите издания на първи (2020 г.) и втори (2021 г.) том. И макар книгата и нейният автор да са доста добре познати на любознателния читател, тук отново ще посоча какво съдържа този безспорен шедьовър в модерната българска историография, как той се посреща още от своите съвременници, кога и в какъв вид се появяват вторите издания на том първи и втори и какво е новото и приносното в настоящото пълно издание на три томника.

През 1911 г. софийската печатница на С. М. Стайков отпечатва първия том на книгата „Опит за история на град Сливен“ на д-р Симеон Табаков. Подготовката за появата на това издание е впечатляваща като замисъл и организация. Осъществява я специален комитет, сформирани от „Сливенската дружба“ в София. Още в началото на 1902 г.

е отпечатан „Позив към сливенци“ с цел разгласяването на възприетото от сливенската общност в столицата единно мнение за нуждата от написване на история на родния град поради неговото богато на събития и личности минало. Впоследствие на два пъти е проведен конкурс, чиято обява е съпроводена с подробен конспект на съдържанието на бъдещата книга. И в първия, и във втория конкурс се явява само един кандидат – младият сливенец Симеон Табаков. В оценяването на предложения от него текст се предвижда да се привлечат експерти от Министерството на просвещението. Пуска се подписка за предварително набиране на абонати за изданието, като бюджетът и организационната дейност на Комитета са обществено огласени (Tabakov 1911, с. V – XVIII, 614 – 618). Накратко казано, това е инициатива, на чийто замишъл и реализация днес, повече от век по-късно, можем само да се възхитим. Първият том съдържа историята на града и района през Средновековието и ранните османски векове (Tabakov 1911).

През 1924 г. същата софийска печатница на С. М. Стайков отпечатва и втория том на тритомника „Опит за история на град Сливен“ на д-р Симеон Табаков, представящ общественно-политическия живот в Сливен и Сливенско през XIX в.: хайдутство, политически движения, участия на сливенци във въстания и руско-турските войни през века, Съединението и Сръбско-българската война (1885 г.), просветното дело в града, отзвукът на църковните борби, „Сливен в литературата“ (Tabakov 1924). Появата на втори том се случва 6 години след преждевременната смърт на автора (през 1918 г.) и цели 13 години след издаването на първия том на книгата (1911 г.). Третият том се появява през 1929 г. и съдържа два раздела: „Икономически развой“ и „Народен бит“ (Tabakov 1929).

Само броени дни след издаването на том трети на „Опит за история на град Сливен“ големият български учен – историк, етнолог, фолклорист, Михаил Арnaudов отбелязва следното: *„Преждевременно починалият и твърде работлив наш историк, д-р Симеон Табаков, е оставил в ръкопис последния том от историята на родния си град, която неговите съграждани сега издават, движени от пиетет към автора и от желание да допринесат за изучаване миналото на един наш център, играл голяма роля във Възраждането. Книгата се отличава със старателно подбран и обяснен материал за разните поминъци в града, както и с ценни сведения за бита, обичаите и поезията на стария Сливен“* (Arnaudov 1929). За Арnaudов, по онова време вече редовен професор в Софийския университет и завеждащ катедра „Сравнителна литературна история“, д-р Симеон Табаков е *„твърде работлив наш историк“*, а книгата му, издадена посмъртно от неговите съграждани, *„се отличава със старателно подбран материал“* за стопанството и етнографията на големия възрожденски център Сливен. Не са нужни много думи, за да се каже най-важното, нали?

Доайенът на историческата наука в Софийския университет проф. Васил Златарски е още по-хвалебствен от Арnaudов: *„Табаков оставя подире си едно име и паметник“* – предава думите на професора в уводна статия към третия том Захария Киров (Tabakov 1929, 19).

„Опит за история...“ заема своето достойно място в една обемна серия от поселищни и краеведски изследвания и публикации, появили се в българската литература в течение на няколко десетилетия – от Освобождението (1878 г.) до 30-те – 40-те години на XX в., призвани да продължат онази велика Паисиева просветенска традиция от доосвободенската епоха и да докажат, че българите са имали славно и достойно за опознаване минало. По онова време със свои „истории“ се сдобиват множество български градове: Пловдив, Габрово, Сливен, Калофер, Копривщица, Казанлък, Русе, София, Пирдоп, Клисурса и много други, публикуват се исторически книги и за някои села, също със забележимо присъствие през Българското възраждане: Медвен, Градец, Устово и др. И струва ми се, че в цялата тази поредица от десетки книги две издания се отличават с широтата и дълбочината в представянето на историческите процеси – двутомникът на д-р Петър Цончев за стопанското и културното минало на Габрово (Tzonchev 1929; 1934) и тритомната история на Сливен, написана от д-р Симеон Табаков. Голямото достойнство на книгите на Цончев се състои в множеството въведени в употреба чрез тях първични исторически извори (документи) за Габрово от епохата на Възраждането, докато значимият принос на „Опит за история...“ е в широкото популяризиране на чуждите източници за сливенската (а и за българската) история, които авторът издирва и педантично проучва по време на престойта си в европейските центрове във връзка със своята дипломатическа дейност. Повечето от тези автори – французи, англичани, германци и пр., за първи път стават достойни на българския читател именно чрез „Опит за история...“.

Книгата на д-р Симеон Табаков привлича вниманието на читателя още след като се появява „на бял свят“. Естествено, най-голям е интересът на сливенската общественост. Повечето от поместените в местните издания през 20-те – 40-те години на миналия век публикации и рубрики на историческа тематика се позовават на факти и сведения от тритомника (Zhelev 2018, 22). Поради своето по-широко съдържание първият и вторият том на „Опит за история...“ са по-често цитираните, но и том трети, макар и издаден най-късно, също намира читателите си. Ето един пример: в юбилейния сборник на централната сливенска църква „Св. Димитър“, издаден през 1931 г., само две години след появата на последния том на Табаков, четем следното: *„...който се интересува от лозовата култура в Сливен, да прочете главата „Лозарство, винарство“ в III том от Историята на г. Сливен стр. 63 – 68“* (Юбилейна книга, 1931, с. 61). Как авторитетно и академично звучи подобна бележка в едно популярно, но също много ценно издание за историята на Сливен, интерес към което учени и краеведи проявяват вече близо век?

Второто издание на първия том се появява през 1986 г. – както се случваше тогава с държавна инициатива и финансиране (Tabakov 1986). Организацията е поета от Института за литература при БАН. Томът започва с кратко, но интересно поднесено емоционално въведение за автора и книгата, написано от проф. Тончо Жечев – директор на Института за литература през 1974 – 1983 г. Текстът е подготвен за печат от Илия Тодоров, по онова време старши научен сътрудник в Института. За да бъде по-широко ползваема книгата от съвременния читател, е възприет моделът оригиналното авторово съдържание да се съпровожда от подробни бележки в края на тома, които да разясняват обясненията на Табаков там, където това се налага, да посочват днешните наименования на селища, махали (квартали), улици и пр., да дават допълнителна информация за личности и събития, да представят резултатите от по-късните проучвания и развитието на историографията по една или друга лансирана в авторовия текст теза. Тази отговорна задача можеше да се изпълни от специалисти – изследователи и добри познавачи на сливенската (а и на българската) история. Изборът пада на доц. д-р Петър Ангелов от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, днес професор, и на Васил Дечев – дългогодишен уредник, впоследствие и главен уредник в отдел „Възраждане“ на Регионалния исторически музей – Сливен. Основната част от бележките в тома са дело на В. Дечев.

Второто издание на втория том на „Опит за история...“ се появява през 2002 г. (Tabakov 2002), при все че ръкописът е готов още в началото на 90-те години на миналия век. Текстът е подготвен за печат от Илия Тодоров, а всичките бележки и показалците в тома са дело на Васил Дечев. Голямото забавяне на издаването е по причина на хроничната липса на средства през 90-те години. Намесата, в крайна сметка, на Сливенската община, която поема финансирането, спомага томът в новата му допълнена със справочен апарат версия да бъде отпечатан.

Как се стига до настоящото пълно издание на тритомника? Първата причина за неговата поява е нуждата от осъвременено второ издание на третия том. И ето че той е отпечатан най-напред – през 2018 г., следвайки (но и доусъвършенствайки) модела от вторите издания на първите два тома. Всъщност и второто издание на третия том е екипно дело. Текстът е подготвен за печат от сливенския историк Петър Петров и от Петя Георгиева. Основната част от бележките и целият справочен апарат са изготвени от Васил Дечев, Петър Петров, етнолога Димка Илиева, археолога д-р Николай Сираков и проф. д.и.н. Иван Русев. Справочният апарат включва както речник и показалци, така и библиография на всички използвани от Табаков литературни източници – издирени и идентифицирани *in situ* с пълните им заглавия от Петър Петров. Бележките и справочният апарат позволяват книгата да се ползва не само от широката читателска аудитория, но и от професионални учени спе-

циалисти в областта на хуманитарните науки. Идеята и организацията по осъществяването на изданието принадлежат на сдружението „Войводите на Сливен“ – организация, посредством която участие в проекта вземат както Сливенската община, сливенски културни институции и неправителствени организации, така и много граждани. По добра възрожденска традиция имената на спомоществателите са изписани в края на книгата.

Кое наложи да се направи трето издание и на първия том на „Опит за история...“ (2020 г.) и какво по-различно ще открие в него читателят? Поне няколко са причините за появата на това ново издание. И първата е много лесно обяснима – второто издание на тома е отдавна изчерпано в книгоразпространителската мрежа, т.е. то вече се е превърнало в библиографска рядкост, а първото издание не може да бъде открито дори в обществените библиотеки (освен в най-големите в страната), т.е. то е в още по-голяма степен библиографска рядкост и ценност. А интересът към Табаковата книга, повече от век след първоначалната ѝ поява, не стихва и сред учените, и сред широката читателска аудитория. Тя отдавна се е наложила като образец на поселищна история, като един от оригиналните паметници на българската историопис, като „запазен знак“ на сливенската историческа памет.

Втората причина да се пристъпи към новото издание на първи том, е необходимостта читателят да „се върне“ към оригинала. Защото томът от 1986 г. не го пресъздава съвсем точно. Няколко се нещата, които са били съкратени при второто издание. В него липсва онзи текст в началото и в края на книгата, който детайлно запознава с дейността на Комитета по селектирането и издаването на Табаковия ръкопис: възникването на идеята, „Позивът към сливенци“, членовете на Комитета, „Обявлението“, „Конспектът“, списъкът на абонатите, бюджетът (Tabakov 1911, с. V – XV, 614 – 618). Днес тази информация не губи смисъл и дори е особено важна за всеки, който се интересува от историята на „Опит за история...“, а и от духовната атмосфера на твърде динамичното първо десетилетие на миналия век. Ето защо цялото това съдържание е отново възстановено в третото издание на том първи.

Има и още нещо съкратено в книгата от 1986 г. В духа на онова време, което днес определяме като „социализъм“, деликатно, но доста прецизно са „изрязани“ онези пасажки в Табаковото изложение, счетени за „нелицеприятни“ в представянето на славяните и Русия, общо около половин печатна кола. Ще дам следния пример: главата „Първи славянобългарски следи в Югоизточна България...“ в първото издание започва с два параграфа, в които Табаков излага своето виждане за „слабия организаторски и политически дух“ на славяните през Ранното средновековие (Tabakov 1911, 56 – 57). Тези параграфи са счетени за „ненужни“ и са отпаднали в изданието от 1986 г. (Tabakov 1986, 59). Подобни редакторски намеси липсват в тома от 2020 г., който е изготвен изцяло по първото издание, това от 1911 г.

Впрочем първият том на книгата се явява своеобразен „автограф“ на автора – припомням, че и вторият, и третият том на първото издание излизат след смъртта на д-р Симеон Табаков, съответно през 1924 г. и 1929 г., със съдействието и намесата на други хора – и това още повече задължава днес да се запознаем именно с първия том във възможно най-близкия му вид до онова, което ни е оставил авторът. В изданието от 2020 г. читателят има възможност да се „срещне“ със самия оригинал, предаден дори в детайлите: запазен и пресъздаден е начинът на акцентуване от д-р Табаков (чрез разредка на текста и наклонен шрифт), в огромната си част са запазени словоредът на автора и неговата пунктуация, за да се пресъздаде по този начин неговият собствен изказ.

Новото издание на първия том обаче не е отрицание на изданието от 1986 г. – напротив, то взема и доразвива най-доброто от него: бележките на съвременните историци, библиографията, показалците. Към бележките на проф. д.и.н. Петър Ангелов, прегледани и осъвременени от професора, където това се налага, и бележките на Васил Дечев от изданието от 1986 г., са добавени и коментарни бележки по текста от д-р Георги Ковачев – историк, археолог, изследовател на античната и средновековната история и археология на Сливен, Сливенско и Югоизточна България. Общо над 60 са новите коментарни бележки към Табаковия текст в третото издание на първия том. Справочният апарат е допълнен с доста обширен „Речник на чуждици, остарели и диалектни думи“, а „Библиографията на използвана и цитирана от д-р Симеон Табаков литература“ е актуализирана спрямо второто издание, като заглавията са идентифицирани по техните оригинални издания и точно описани по изискванията на библиографската практика. Повторно редактирани са и показалците на лични и географски имена, приложени в края на тома. Бележките и справочният апарат позволяват книгата да се ползва не само от широката читателска аудитория, но и от професионални учени специалисти в областта на хуманитарните науки.

През 2021 г. се появява третото издание на втори том на „Опит за история на град Сливен“. Какви са разликите между него и предходните две издания на същия том? Трябва да се отбележи, че поради свободното време, в което се появява второто издание на тома (2002 г.), за разлика от второто издание на първия том (1986 г.), в него не се допускат съкращения на Табаковия текст, породени от идеологически мотиви. При все това разлики има, но те са плод на стремежа оптимално да бъдем върнати към оригинала и да бъде той направен четивен и понятен за съвременния читател. Оригиналото изложение на д-р Симеон Табаков, неговата висока ерудиция и езикова подготовка му позволяват ползването на обемна чужда литература за историята на Османската империя, българите и в частност на Сливен и Сливенския край. В стремежа си да „потопи“ читателя в информацията на своите литературни източници, Табаков ги цитира дословно, а понякога и в оригинал. Вследствие на това тек-

стът му изобилства с изрази на френски, немски, гръцки, английски, руски, сръбски, румънски, латински и на турски фрази, написани с български букви. В трето издание на втория том на „Опит за история на град Сливен“ оригиналният авторов изказ е напълно запазен, но в бележки на редакторите всички чужди текстове са преведени и научно коментирани. Подобен подход, който не е бил приложен във второто издание, подпомага съвременния читател да съпреживее словото на д-р Симеон Табаков, но и да си обясни всичко онова, което вероятно от дистанцията на времето ще му прозвучи непонятно.

Другата „новост“ във втория том (2021 г.), която е в синхрон с вече наложения формат на второто издание на третия том (2018 г.) и на третото издание на първия том (2020 г.), е прилагането на илюстративния материал точно така, както той е отпечатан в първото издание. Във второто издание (2002 г.) този формат е нарушен – илюстрациите, само 14 на брой, са събрани на едно място в средата на книгата.

И още едно „връщане“ към оригинала на втори том. Първото му издание завършва с три приложения, първото сред които е *„Описание на Сливенския окръг през 1859 г.“* от д-р С. Ф. Поайе – оригинален френски извор за Сливен и Сливенско, който и до днес няма друг превод на български език. Съставителите на второто издание на първия том решават този текст да бъде поместен там (Tabakov 1986, 473 – 486), но днешният читател ще го открие там, където той се появява първоначално – в края на втория том, при това придружен с бележки на редакторите, които прецизират (където това се налага) стария превод на Люба Ковачева в коректно сравнение с френския оригинален текст на д-р Поайе.

Табаковата „история“ съдържа в себе си и своята история чрез поместването в края книгата на подробните финансови отчети на Комитета „История на град Сливен“. Във вторите издания на първите два тома тези отчети са съкратени. Водени от убеждението обаче, че днес те отново трябва да станат достояние на обществото, защото ни правят съпричастни на едно завидно добро отношение към публичните финанси, съставителите на новото издание на втория том отново поместват в края на книгата детайлните справки за приходите, разходите и наличната сума на Комитета, така както читателят от 1924 г. ги е виждал за първи път.

Бележките в новото издание на втория том, актуализирани и допълнени спрямо второто издание, са дело на Васил Дечев, д-р Георги Ковачев, Делян Русев и проф. д.и.н. Иван Русев, показалците, библиографията и речникът на чуждици, остарели и диалектни думи са прецизно изготвени от Петър Петров, а цялостната научна редакция на книгата е осъществена от проф. д.и.н. Иван Русев.

Идеята и организацията по осъществяването на тритомника принадлежат изцяло на родолюбивите дейатели на сдружението „Войводите на Сливен“. Тяхна е заслугата за подемането на една великолепа възрожденска традиция

– тази на спомоществователството – начина, по който много днешни сливенски граждани (а и не само сливенски), обърнали се към духовното, предварително заплащат екземпляри от книгата и така спомагат за финансовото осигуряване на нейното издание. Впрочем още една духовна практика, заимствана от дейността на комитета „История на гр. Сливен“ отпреди 110 години – какво по-хубаво от това! И тъй като възрожденската традиция го повелява, имената на спомоществователите са изписани в края на тома.

И така, нека още веднъж да си припомним хронологическата последователност, в която се появяват трите издания на тази великолепна българска книга, тъй като именно хронологията на появата ѝ „говори“ много сама по себе си. Първото издание на тритомника „Опит за история...“ се случва в рамките на 18 предимно тежки години – от навечерието на Балканската война, когато през 1911 г. е отпечатан първият том, до навечерието на световната икономическа криза достигнала и до нас, известна като „Голямата депресия“, когато през 1929 г. се появява третият том. Трудните времена (трите тежки войни, политическите кръвопролития, стопанската разруха) и печалните обстоятелства (кончината на д-р Симеон Табаков) дават своя отпечатък върху иначе ентусиазирания комитет „История на гр. Сливен“ в София да доведе нещата до успешен край. Цялостното второ издание на „Опит за история...“ отнема още по-дълъг период – 32 години от 1986-а до 2018-а. По вече недобра „нашенска“ традиция обясненията за това не липсват, като главното сред тях е пословичното безпаричие на „късния социализъм“ и на „ранния преход“. Но със своето оригинално и богато на информация изложение, със „спечелените“ вече няколко поколения съавтори, редактори и най-вече читатели Табаковата „история“ доказва, че лошите традиции на обичайните трудности в българското книгоиздаване могат да имат и край. И то в наши дни, когато също битуват тежки проблеми – отнемаща човешки животи пандемия, negliжиране на хуманитарното знание, безпаричие за мнозина от обществото ни. С появата на третото издание на втория том на „Опит за история...“ през 2021 г. най-сетне е окомплектован целият тритомник. И това се случи само в рамките на 3 – 4 години. Настоящият комплект от трите тома, издадени в един и същ формат, вече не е библиографска рядкост (поне не и засега). Нещо повече, те ни „връщат“ към оригинала на д-р Симеон Табаков, но при запазването и дори надграждането на всичко онова безспорно ценно (пояснителни бележки, показалци) от вторите издания на том първи (1986 г.) и том втори (2002 г.).

Бих искал да завърша с нещо хубаво като оценка за творчеството на д-р Симеон Табаков, което прочетох в неотдавна публикувана научна статия за него: *„Великото достойнство на „Опит за история на град Сливен“ е, че в нея народът разказва за себе си, оставя своите спомени и преживявания в тази книга. И всичко това авторът поднася в контекста на националната*

история, а не отделя града от общото, за да го опише“ (Vasileva 2013, 212). Този оригинален авторов подход, оптимално съхранен, но и допълнен с богат справочен апарат в съвременното му издание, са надеждната гаранция, че тритомникът лесно и бързо ще достигне до своя читател.

ЛИТЕРАТУРА

- Арnaudов, М., 1929. Отзив за „Опит за история на гр. Сливен“, т. III. *Българска мисъл*, 4 (4) София, 351.
- Василева, Н., 2013. Монографичните изследвания на д-р Симеон Табаков. *Дриновський збірник*, Т. IV, Харков – София: Проф. Марин Дринов.
- Желев, Й., 2018. *Д-р Симеон Табаков (1882 – 1918). Животопис, творчество, документи*. София: Народно читалище „Кузман Шапкарев 2009“.
- Табаков, С., 1911. *Опит за история на град Сливен*. т. I. История – хорография, София: Печатница на С. М. Стайков.
- Табаков, С., 1924. *Опит за история на град Сливен*. т. II. Издава комитетът „История на гр. Сливен“, София: Печатница на С. М. Стайков.
- Табаков, С., 1929. *История на град Сливен*. т. III. София: Печатница С. М. Стайков.
- Табаков, С., 1986. *Опит за история на град Сливен*. т. I. Сливен и Сливенско до началото на XIX в. Подготовка на текста за печат: Илия Тодоров. Бележки: Петър Ангелов и Васил Дечев. Второ издание. София: Изд. на Отечествения фронт.
- Табаков, С., 2002. *Опит за история на град Сливен*. т. II. Обществено-политически живот в Сливен и Сливенско. Подготовка на текста за печат: Илия Тодоров. Бележки и показалци: Васил Дечев. Второ издание. София: Захарий Стоянов.
- Цончев, П., 1929. *Из стопанското минало на Габрово. Монографични изследвания*. София (Второ издание, Габрово, 1996).
- Цончев, П., 1934. *Из общественото и културно минало на Габрово. Исторически приноси*. София (Второ издание, Габрово, 1996).
- Юбилейна книга 1931. *Юбилейна книга на Катедралний храм Св. Димитър в гр. Сливен 1831 – 1931*. София: Печатница „Книпеграф“.

REFERENCES

- Arnaudov, M., 1929. *Otziv za „Opit za istoria na gr. Sliven“*, t. III. *Balgarska misal*, 4 (4) Sofia, 351.
- Vasileva, N., 2013. *Monografichnite izsledvania na d-r Simeon Tabakov. Drinovskiy zbirnik*, T. IV, Harkov – Sofia: Prof. Marin Drinov.

- Zhelev, Y., 2018. *D-r Simeon Tabakov (1882 – 1918). Zhivotopis, tvorchestvo, dokumenti*. Sofia: Narodno chitalishte „Kuzman Shapkarev 2009“.
- Tabakov, S., 1911. *Opit za istoria na grad Sliven. t. I. Istoria – horografia*. Sofia: Pechatnitsa na S. M. Staykov.
- Tabakov, S., 1924. *Opit za istoria na grad Sliven. t. II. Izdava Komitetat „Istoria na gr. Sliven“*, Sofia: Pechatnitsa na S. M. Staykov.
- Tabakov, S., 1929. *Istoria na grad Sliven. t. III*. Sofia: Pechatnitsa S. M. Staykov.
- Tabakov, S., 1986. *Opit za istoria na grad Sliven. t. I. Sliven i Slivensko do nachaloto na XIX v. Podgotovka na teksta za pechat Ilia Todorov. Belezhki Petar Angelov i Vasil Dechev. Vtoro izdanie*. Sofia: Izd. na Otechestvenia front.
- Tabakov, S., 2002. *Opit za istoria na grad Sliven. t. II. Obshtestvenopoliticheski zhivot v Sliven i Slivensko. Podgotovka na teksta za pechat Ilia Todorov. Belezhki i pokazaltsi Vasil Dechev. Vtoro izdanie*. Sofia: Zahariy Stoyanov.
- Tsonchev, P., 1929. *Iz stopanskoto minalo na Gabrovo*. Monografichni izsledvania. Sofia (Vtoro izdanie, Gabrovo, 1996).
- Tsonchev, P., 1934. *Iz obshtestvenoto i kulturno minalo na Gabrovo. Istoricheski prinosi*. Sofia (Vtoro izdanie, Gabrovo, 1996).
- Yubileyna kniga 1931. *Yubileyna kniga na Katedralniy hram Sv. Dimitar v gr. Sliven 1831 – 1931*. Sofia: Pechatnitsa „Knipegraf“.

**THE BEST EXPERIENCE “OPIT ZA ISTORIA...”
BY DR. SIMEON TABAKOV TO REACH HIS
CONTEMPORARY READERS**

Tabakov, S., 2020. *Opit za istoria na grad Sliven*, Vol. I (third edition), Sofia: BARAKA, pp. 732; Tabakov, S., 2021. *Opit za istoria na grad Sliven*, Vol. II (third edition), Sofia: BARAKA, pp. 739; Tabakov, S., 2018. *Opit za istoria na grad Sliven*, Vol. III (second edition), Sofia: BARAKA, pp. 607.

✉ **Prof. Ivan Roussev, DSc.**

Researcher ID: AAN-4300-2020

<https://orcid.org/0000-0002-7143-7651>

Department of Management

University of Economics – Varna

77, Kniaz Boris I Blvd.

9002 Varna, Bulgaria

E-mail: ivroussev@ue-varna.bg